

TALGYMNASTIK

Kritik: Ministerium slører konsekvenser af kontanthjælpsreform

Af [Lærke Øland Frederiksen](#) | [@LærkeOeland](#)

Tirsdag den 15. marts 2016, 05:00

Del:

Mange kontanthjælpsmodtagere kan slet ikke genkende det billede, der bliver tegnet af deres økonomiske situation i debatten om det nye kontanthjælpsloft, lyder kritikken.

Beskæftigelsesministeriets rådighedsbeløb er baseret på en gennemsnitlig husleje. Men mange almene boliger har en højere husleje.

Foto: Mads Jensen / Scanpix

Et par på kontanthjælp med tre børn vil med det nye kontanthjælpsloft have cirka 15.000 kroner til rådighed om måneden, efter huslejen er betalt. Og det er et rimeligt niveau, har beskæftigelsesminister Jørn Neergaard Larsen fremført flere gange i debatten om de nye kontanthjælpsregler.

Men de familier, der bliver hårdest ramt af kontanthjælpsloftet, skal ikke budgettere med mere end 12.609 kroner om måneden i rådighedsbeløb. Det viser nye beregninger på baggrund af tal fra BL - Danmarks Almene Boliger og Danmarks Statistik.

Det fører nu til kritik af Beskæftigelsesministeriet for at give et uklart billede af kontanthjælpsmodtagernes økonomi, som slører debatten om den reform, der bliver andenbehandlet i dag, tirsdag, og forventes vedtaget på torsdag. Kritikken kommer fra både Rådet for Socialt Udsatte og Kontanthjælpsalliancen, der er et netværk af personer og foreninger, som ønsker at kvalificere debatten om kontanthjælp.

»Det er utrygt, at politikerne skal tage stilling til kontanthjælpsreformen på baggrund af nogle udregning af rådighedsbeløb, som virker relativt usikre,« siger Jann Sjursen, der er formand for Rådet for Socialt Udsatte.

Beskæftigelsesministeriets tal er baseret på en gennemsnitlig husleje eksklusiv forbrug på 6.138 kroner om måneden for familier. Men mange kontanthjælpsmodtagere kan slet ikke genkende det billede, der bliver tegnet af deres økonomiske situation i debatten, fortæller Andreas Holck Høeg-Petersen, der er talsmand for Kontanthjælpsalliancen.

“ Det er utrygt, at politikerne skal tage stilling til kontanthjælpsreformen på baggrund af nogle udregning af rådighedsbeløb, som virker relativt usikre

Jann Sjursen, formand, Rådet for Socialt Udsatte

»Gennemsnittet er ikke et brugbart udgangspunkt for debatten, for når man bliver ramt af kontanthjælpsloftet, skal man ikke afvige meget fra gennemsnittet, før man sidder i en enormt svær situation,« siger han.

Med 12.609 kroner om måneden, efter huslejen er betalt, kommer parret med tre børn ned under det minimumsbudget, som er fastsat af et ekspertudvalg, som blev nedsat af den tidligere regering i forbindelse med fastsættelsen af fattigdomsgrænsen.

Her skal et par med to børn have 13.122 kroner om måneden for at "opretholde et acceptabelt leveniveau".

»Med minimumsbudgettet har du kun til dagen og vejen. Hvis du kommer ned under det, får du problemer med at have råd til tøj, mad og medicin,« siger Lars Andersen, der er direktør for Arbejderbevægelsens Erhvervsråd og medlem af ekspertudvalget.

Beskæftigelsesminister Jørn Neergaard Larsen (V) har ikke ønsket at forholde sig til rådighedsbeløbet på 12.609 kroner om måneden, men skriver i stedet i en mail til Ugebrevet A4:

»Det har været afgørende for regeringen, at kontanthjælpsloftet har den rette balance mellem et rimeligt forsørgelsesniveau på den ene side og et reelt incitament til at arbejde på den anden. Den balance ligger i regeringens kontanthjælpsloft. Et typisk kontanthjælpspar med tre børn vil med det nye loft modtage ca. 406.000 kroner om året i offentlige ydelser før skat. Det betyder, at en typisk familie med tre børn fremover vil have cirka 15.000 kroner til rådighed om måneden, når skatten og huslejen er betalt. Det er ikke mange penge, og det vil kræve en skarp prioritering at få økonomien til at hænge sammen, men det kan lade sig gøre.«

Højere husleje i hovedstaden

Når Beskæftigelsesministeriet udregner rådighedsbeløbet, tager de udgangspunkt i, at alle familietyper bor i en lejlighed på 100 kvadratmeter til en kvadratmeterpris på 737 kroner om året.

Dette er baseret på oplysninger fra boligstøtterejestret fra 2011. Men det tager ikke højde for den store geografiske forskel på huslejeniveauet.

Det har BL - Danmarks Almene Boliger til gengæld regnet på. I deres høringsvar til kontanthjælpsloftet gør de opmærksom på, at kontanthjælpsmodtagere i hovedstaden bliver ramt meget hårdere end i resten af landet, fordi huslejen her er meget højere.

»Rigtig mange af kontanthjælpsmodtagerne bor i hovedstadsområdet, og derfor synes vi, det er fair at vise, at her er lejlighederne altså dyrere end landsgennemsnittet. Hvis man bare bruger gennemsnittet, mister man en helt masse nuancer,« siger Frans Clemmesen, der er cheføkonom i BL.

Beskæftigelsesministeriet oplyser til Ugebrevet A4, at deres standardberegninger tager udgangspunkt i gennemsnittet for at sikre, at eksemplerne er så repræsentative som muligt.

De henviser til, at ministeriet i svar til Folketinget kan foretage beregninger med udgangspunkt i en hvilken som helst husleje.

Der er dog kun foretaget beregninger på husleje op til 8.000 kroner, inklusiv forbrug. Det svarer til en husleje på 6.829 kroner, eksklusiv forbrug, hvilket ikke adskiller sig meget fra ministeriets oprindelige beregning.

Omvendt tager boligselskabernes beregninger udgangspunkt i nogle af de dyreste almene boliger - nemlig dem, der er opført i hovedstadsområdet efter år 2000. Her er kvadratmeterprisen 1.053 kroner om året, og det giver en månedlig husleje på 8.775 kroner for en lejlighed på 100 kvadratmeter.

Huslejeniveauet er nogenlunde det samme i de private udlejningsboliger, der enten er opført efter 1991 eller har været igennem en større renovering. Her er huslejen henholdsvis 1.136 og 1.045 kroner per kvadratmeter om året på landsplan. Det viser opgørelser fra Ejendomsforeningen Danmark.

Til gengæld svarer Beskæftigelsesministeriets huslejeniveau meget godt til de almene boliger i resten af landet og til de gamle private udlejningsboliger, der ikke er blevet renoveret. Dertil kommer, at mange familier bor i en lejlighed, der er mindre end 100 kvadratmeter. De vil derfor have et højere rådighedsbeløb, end Beskæftigelsesministeriets udregninger viser.

Men i BL fokuserer de på de cirka 14.000 familier, som med kontanthjælpsloftet får meget vanskeligt ved at »fastholde deres nuværende bolig«.

»Hvordan man laver beregningerne, afhænger lidt af, hvilken problematik man sætter fokus på. Vi fokuserer på de udsættelsestruede, og det afhænger meget af geografien,« siger Frans Clemmesen.

Højere udgifter til forbrug

En anden forudsætning for Beskæftigelsesministeriets udregning af rådighedsbeløbet er, at parret med de tre børn bruger 1.230 kroner på el, vand og varme om måneden.

Det tal er baseret på tal fra 2006, som er fremskrevet med forbrugerprisindekset til 2015-priser. Men det giver et kunstigt lav tal, forklarer Thomas Hjort Jacobsen, som er økonom i Danmarks Statistik.

»Hvis man vil have et retvisende billede, skal man bruge den reelle udvikling i udgifterne for el, vand og varme i stedet for den generelle prisudvikling,« siger han.

Det har han gjort, og resultat er, at de udgifter er steget med 23 procent fra 2006 til 2015, mens den generelle prisudvikling har været 18 procent.

Beskæftigelsesministeriet oplyser til Ugebrevet A4, at de har taget udgangspunkt i det generelle prisindeks, fordi Danmarks Statistik ikke offentliggør et samlet indeks for el, vand og varme. De understreger, at metoden har en meget begrænset betydning for beregningen af rådighedsbeløbene.

For paret med tre børn på kontanthjælp betyder det, at de skal betale 52 kroner mere i el, vand og varme om måneden i forhold til Beskæftigelsesministeriets beregninger. Det lyder måske ikke af meget, men det kan det godt være for en kontanthjælpsmodtager, mener Jann Sjursen fra Rådet for Socialt Udsatte.

»Når vi taler om de rådighedsbeløber, som kontanthjælpsmodtagere får under kontanthjælpsloftet, er de så pressede på deres forsørgelsesgrundlag, at hver en krone tæller,« siger han.

Det er også vigtigt at have med i beregningerne, at mange kontanthjælpsmodtagere har andre store, faste udgifter end lige huslejen, understreger Andreas Holck Høeg-Petersen fra

Kontanthjælpsalliancen.

I Beskæftigelsesministeriets rådighedsbeløb er der kun taget højde for udgifterne til bolig og børnepasning, mens faste poster som licens og forsikringer skal betales af rådighedsbeløbet.

»Rådighedsbeløbene kan ind imellem komme til at lyde voldsomme, men der er mange ting, der ikke er taget med, som afbetaling af gæld og udgifter til medicin,« siger Andreas Holck Høeg-Petersen.

Eksistensminimum

Beregningerne af rådighedsbeløbene er en vigtig del af beslutningsgrundlaget, når kontanthjælpsloftet skal vedtages, og derfor mener Jann Sjursen fra Rådet fra Socialt Udsatte, at det er vigtigt at kigge Beskæftigelsesministeriets regnemetoder efter i sømmene.

»Man kan have en fornemmelse af, at de har fået en bunden opgave med at stille regnestykket op, så det ser ud som om, at folk også kan leve af det,« siger han.

I stedet burde politikerne have taget udgangspunkt i de faktiske leveomkostninger og på den baggrund definere et eksistensminimum, mener han.

»Det ønsker Beskæftigelsesministeren ikke, og det afspejler i virkeligheden, at hans udgangspunkt ikke er, at vi skal sikre folk et forsørgelsesgrundlag, som de faktisk kan leve af,« siger han.

Det er sådan, Ekspertudvalget om Fattigdoms minimumsbudget er blevet fastlagt. Og hvis man holder rådighedsbeløbene op imod det minimumsbudget, kan man se, at hvis boligudgifterne er cirka 2.000 kroner højere end Beskæftigelsesministeriets niveau, kommer rådighedsbeløbet ned under minimumsbudgettet.

Beskæftigelsesminister Jørn Neergaard Larsen har ikke ønsket at forholde sig til, at familier med en høj husleje får et rådighedsbeløb, der ligger under minimumsbudgettet.

Men i et svar til beskæftigelsesudvalget, hvor han bliver spurgt til det samme budget, som ligger til grund for Ekspertudvalgets minimumsbudget, svarer han.

»Jeg mener helt grundlæggende, at det må være op til den enkelte familie at prioritere, hvad der er vigtigst for netop den familie, og det er individuelt, hvad meget man ønsker at bruge på forskellige forbrugsgoder. Derfor mener jeg heller ikke, at standardbudgetmetoden giver et retvisende billede af, hvad der er et rimeligt niveau for offentlige forsørgelsesydelse.«

“ Jeg mener helt grundlæggende, at det må være op til den enkelte familie at prioritere, hvad der er vigtigst for netop den familie, og det er individuelt, hvad meget man ønsker at bruge på forskellige forbrugsgoder

Jørn Neergaard Larsen, beskæftigelsesminister (V)

Den holdning giver Lars Andersen fra Ekspertudvalget dog ikke meget for.

»Selvfølgelig vil der altid være individuelle forskelle, men minimumsbudgettet er baseret på de reelle udgifter til tandpasta og gulerødder og hvad man ellers har brug for, og det er meget gennemarbejdet. Så det er en søgt forklaring,« siger han.

